

คู่มือโครงการตามตัวชี้วัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ที่ 3 การเกษตร
- แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประชากรโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการใช้สินค้าทั้งเพื่อการอุปโภคและการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันปาล์มซึ่งมีการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอุปโภคที่หลากหลาย เช่น ผงซักฟอก สบู่ เครื่องสำอาง ฯลฯ อุตสาหกรรมบริโภค เช่น น้ำมันพืช บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน ครีมเทียม เนยเทียม ขนมขบเคี้ยว ฯลฯ และนำไปใช้เป็นพลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) ในขณะที่ภาพลักษณ์น้ำมันปาล์มยังมีผลกระทบในเชิงลบเนื่องจากในบางประเทศมีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มมากขึ้น โดยการบุกรุกพื้นที่ป่า ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ผู้บริโภคลึกสับสนและบริโภคผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีส่วนผสมของน้ำมันปาล์ม ดังนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบต้องหาแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการผลิตน้ำมันปาล์มตั้งแต่การปลูกจนกระทั่งกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงจะทำให้ผู้บริโภคหันกลับมายอมรับเหมือนเดิม โดยมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO เป็นมาตรฐานที่จะเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตห่วงโซ่อุปทานใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ว่าการผลิตน้ำมันปาล์มนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างที่กล่าวมา ซึ่งการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนของประเทศไทย มีเพียง 2% ของการผลิตน้ำมันปาล์มที่ผลิตได้ทั้งหมด ในขณะที่ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ยังขาดองค์ความรู้และศักยภาพด้านการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ขาดการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายที่ช่วยเหลือกัน และไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน

คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบการทบทวนยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนา คือ “พัฒนาปาล์มน้ำมัน น้ำมันปาล์ม ไปสู่อุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล เพื่อการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจ ในอาเซียน” ดำเนินการใน 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการผลิต (2) ด้านนวัตกรรม (3) ด้านมาตรฐานปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม (4) ด้านพลังงาน (5) ด้านการตลาด (6) ด้านการบริหารจัดการ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ อุปโภค บริโภค พลังงานทดแทน และการส่งออก จึงจำเป็นที่เกษตรกรต้องมีการปรับตัวให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และมาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ และแข่งขันได้ภายในตลาดโลก กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล โดยถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ควบคู่ไปกับการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

3. วัตถุประสงค์

3.1 พัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ให้สามารถเป็นวิทยากรและเป็นที่ปรึกษาเกษตรกรเพื่อขอรับรองมาตรฐาน RSPO

3.2 พัฒนาเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ให้มีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน และเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ 1,200 ราย

จังหวัดที่ดำเนินการ ได้แก่ จังหวัดบึงกาฬ อุบลราชธานี สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี นครศรีธรรมราช พังงา สุราษฎร์ธานี และจังหวัดระนอง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปาล์มน้ำมัน/แปลงใหญ่ระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน สามารถเป็นวิทยากรและที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน RSPO ได้

5.2 เตรียมความพร้อมกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน RSPO โดยการคัดเลือกกลุ่มแปลงใหญ่ที่ได้รับการประเมินการจัดชั้นแปลงใหญ่อยู่ในระดับ A และ B และ/หรือกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีความสนใจเข้าร่วม

5.2.1 อบรมเกษตรกรเตรียมความพร้อมเพื่อขอรับรองมาตรฐาน จำนวน 2 ครั้ง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรมเกษตรกร ครั้งที่ 1 เรื่อง การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO การบริหารจัดการกลุ่ม (กลุ่มตามกฎหมาย ICS การเก็บข้อมูลและเอกสาร แผนที่แปลงเกษตรกร) ครั้งที่ 2 เรื่อง การจัดการให้ได้ผลผลิตสูงสุด ธาตุอาหารและการจัดการปุ๋ย การจัดการสวนอย่างยั่งยืน

5.2.2 วัสดุอุปกรณ์ในการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น สมุดทะเบียน – แฟ้มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแปลงของสมาชิก / สมุดจดบันทึกประจำแปลง/ คู่มือบริหารจัดการกลุ่ม ข้อตกลง – ระเบียบกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกถือปฏิบัติร่วมกัน ฯลฯ

5.3 บริหารจัดการ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

5.3.1 กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามให้คำแนะนำการดำเนินงาน สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

5.3.2 จังหวัด/อำเภอ ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำในการเกษตรรวบรวมข้อมูลแปลงของสมาชิก คู่มือบริหารจัดการกลุ่มตามกระบวนการ ICS การจดบันทึกสมุดบันทึกประจำแปลง และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นของสมาชิกกลุ่ม

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. กิจกรรม พัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ (วิทยากรหลัก) และเป็นที่ปรึกษาเกษตรกรเพื่อขอ รับรองมาตรฐาน RSPO		↔										
2. กิจกรรม เตรียมความพร้อมกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่ มาตรฐาน RSPO 1) อบรมเกษตรกรเตรียมความพร้อมเพื่อขอ รับรองมาตรฐาน 2) วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการกลุ่ม เช่น สมุด ทะเบียน/ข้อตกลง-ระเบียบกลุ่ม สมุดจดบันทึกประจำ แปลง			↔	↔								
3. กิจกรรม บริหารจัดการ ติดตามนิเทศงานและ รายงานผลการดำเนินงาน 1) ติดตามนิเทศงานและรายงานผลการดำเนินงาน (ส่วนกลาง) 2) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมิน แปลงเบื้องต้น												

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. เกษตรกร 1,200 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน
อย่างยั่งยืนและเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน RSPO

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
และมีความรู้ความเข้าใจการรับรองมาตรฐาน RSPO ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ เกษตรกร 1,200 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
ปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนและเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน RSPO

เชิงคุณภาพ การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน และเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน RSPO

10. การประเมินผลโครงการ

1. ระบบ E-Project เมื่อดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณเสร็จสิ้นแล้ว
2. ติดตามผลการดำเนินงานโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรออกติดตามผลการดำเนินงานโครงการของจังหวัดเป้าหมาย

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

1. นางสาวสุวิวิสา รัตนรักษิตยา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมยางพาราและปาล์มน้ำมัน

โทรศัพท์ : 0 2940 6123

E-mail : Kaisu92@hotmail.com

2. นางสาวนิภา สงฤทธิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ : 0 2940 6123

E-mail : Nongni_9@hotmail.com
